

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 71 ΕΑΔΗΣΥ/ 2024

(άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, **12 Ιουνίου 2024**, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού **Δώρου 7-9** γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της **ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής «*Αρχή*» ή «*ΕΑΔΗΣΥ*») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Προεδρεύουσα: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλος: Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Η Πρόεδρος κ. Ανδρονίκη Θεοτοκάτου απουσίασε αιτιολογημένα.

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγητής: Γεώργιος Ταρασίδης, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Διπλωματούχων Μηχανικών ΕΑΔΗΣΥ, Αυτοτελές Γραφείο Θεσ/νίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν, ο Εισηγητής (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μ. Παναγοηλιοπούλου, που αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την προσφυγή του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, προκειμένου να συναφθεί δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων στους χώρους του Νοσοκομείου, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 73.489,41€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' επίκληση κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτη κατάσταση (άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016).

1. Με το με αρ. πρωτ. 4409/18-04-2024 αίτημα (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4219/18.04.2024) όπως συμπληρώθηκε με τα έγγραφα, τα οποία παρελήφθησαν από την Αρχή την 22.04.2024, την 15.05.2024 και την 30.05.2024 (αριθ. πρωτ. εισερχ. της Αρχής 4272/22.04.2024, 5079/15.05.2024 και 5621/30.05.2024, αντιστοίχως), το Γενικό Νοσοκομείο Χαλκιδικής αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση της εν θέματι σύμβασης.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

Η αιτούσα εκθέτει τα εξής:

2.1 Στις 29-5-2023 εγκρίθηκε ο πίνακας προγραμματισμού Διαγωνισμών Προμηθειών και Υπηρεσιών του διαχειριστικού έτους 2023 για το Γενικό Νοσοκομείο Χαλκιδικής, στον οποίο περιλαμβάνεται δαπάνη διαγωνισμού για την παροχή «Υπηρεσιών Καθαρισμού Κτιρίων» προϋπολογισμού 282.258,07 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, ήτοι 350.000,00 ευρώ με ΦΠΑ 24% για ένα έτος.

Με το αρ. πρωτ. 7419/10-7-2023 έγγραφο του Νοσοκομείου απεστάλησαν οι τεχνικές προδιαγραφές του οικείου Διαγωνισμού προς δημόσια διαβούλευση. Ακολούθως, με το αρ. πρωτ. 8161/1-8-2023 έγγραφο του Νοσοκομείου οι τροποποιημένες προδιαγραφές απεστάλησαν για δεύτερη δημόσια διαβούλευση, η οποία ολοκληρώθηκε στις 11-8-2023 χωρίς να κατατεθούν σχόλια.

Με την αρ. 13/18-8-2023 απόφαση του ΔΣ του Νοσοκομείου εγκρίθηκαν οι τεχνικές προδιαγραφές και η διενέργεια Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού για την παροχή «Υπηρεσιών Καθαρισμού Κτιρίων» προϋπολογισμού 282.258,07 ευρώ, πλέον ΦΠΑ για ένα έτος .

Στις 5-9-2023 δημοσιεύτηκε η αρ. 46/2023 σχετική Διακήρυξη με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών την 4η-10-2023 και ημερομηνία διενέργειας την 9η-10-2023.

Στις 2-10-2023 η εταιρεία «3GFACILITIES-SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ-ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ» άσκησε ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ προδικαστική προσφυγή κατά των όρων της ως άνω Διακήρυξης. Η συζήτηση της προσφυγής ορίστηκε στις 10.11.2023.

Περαιτέρω, με την αρ. 17/27-10-2023 (θέμα:39ο), ΑΔΑ:ΡΨΚΥ46907Υ-ΕΒ9, απόφαση του ΔΣ του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής, αποφασίστηκε η προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για χρονικό διάστημα τριών μηνών, το οποίο θεωρήθηκε εύλογο για την ολοκλήρωση της τρέχουσας διαγωνιστικής διαδικασίας μετά την έκδοση της απόφασης επί της προσφυγής και έως τη συμβασιοποίηση καθώς και τον Νοέμβριο 2023 υποβλήθηκε σχετικό αίτημα του Γ.Ν. Χαλκιδικής προς την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Αρχής όσον αφορά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για την ανάθεση της ανωτέρω σύμβασης. Η απόφαση ελήφθη ενόψει του κινδύνου να στερηθεί το Νοσοκομείο των αναγκαίων υπηρεσιών καθαριότητας, οι οποίες συνιστούν απαραίτητη συνθήκη για τη λειτουργία του.

Ακολούθως, στις 4-12-2023 επιδόθηκε στην αναθέτουσα η με αρ. 1773/2023 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ που εκδόθηκε επί της ασκηθείσας προσφυγής. Με βάση τις παραδοχές της απόφασης αυτής, με την οποία έγινε δεκτή η προσφυγή, έπρεπε να ακυρωθεί η προσβληθείσα Διακήρυξη στο σύνολό της. Ενόψει του ανατρεπτικού αυτού γεγονότος, η αναθέτουσα, προκειμένου να

αντιμετωπίσει το κενό που βασίμως θα δημιουργούνταν στην παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των νοσοκομειακών εγκαταστάσεων, δοθέντος ότι η τρέχουσα σύμβαση έληγε στις 31-12-2023, τροποποίησε το αρχικό της αίτημα προς την Αρχή περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση για 3 μήνες, αιτούμενη την παρέκτασή του σε 6 μήνες συνολικά.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, με την Δ128 ΕΑΔΗΣΥ/2023 αποφασίστηκε η παροχή σύμφωνης γνώμης περί προσφυγής του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, βάση του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων στους χώρους του Γ.Ν. Χαλκιδικής με χρονική διάρκεια έξι (6) μηνών, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

2.2 Μετά την παροχή της ως άνω σύμφωνης γνώμης Δ128 ΕΑΔΗΣΥ/2023 το Γενικό Νοσοκομείο Χαλκιδικής προχώρησε στην αρ. 75/2023 πρόσκληση διαπραγμάτευσης (ΑΔΑΜ: 23PROC013956741) με την εταιρεία «IFS IPIROTIKI FACILITY SERVICES S.A.» η οποία ήταν η μειοδότηρα εταιρεία του τελευταίου διαγωνισμού.

Στη συνέχεια με την αρ. 22/20-12-2023 απόφαση, θέμα Ε.Η.Δ.:1ο (ΑΔΑ: Ψ1ΙΘ46907Υ-3Ι9) της συνεδρίασης του ΔΣ του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής εγκρίθηκε το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης και η υπογραφή σύμβασης. Ακολούθως, υπογράφηκε η αριθμ. 177/2023 σύμβαση με ισχύ από 1-1-2024 έως 30-6-2024 με δικαίωμα διακοπής σε περίπτωση ολοκλήρωσης του Διεθνούς Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού, αυτοδικαίως και αζημίως για το Νοσοκομείο.

Παράλληλα, ευθύς αμέσως μετά την έκδοση της προαναφερόμενης 1773/2023 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ επί της ασκηθείσας προσφυγής, σε συμμόρφωση με αυτήν και συγκεκριμένα σύμφωνα με το απόσπασμα των πρακτικών της αρ. 21/4-12-2023 θέμα:1ο (ΑΔΑ: 9ΡΩΤ46907Υ-0ΒΛ) συνεδρίασης του ΔΣ του Νοσοκομείου, αποφασίστηκε η ακύρωση της προσβληθείσας διακήρυξης και η επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού με τροποποίηση: 1) των όρων της διακήρυξης με προσθήκη άρθρου που να επιτρέπει την υπεργολαβία και 2) των τεχνικών προδιαγραφών με απαλοιφή του όρου «...ο τεχνικός εξοπλισμός να είναι καινούργιος, αγορασμένος κατά την τελευταία τριετία (2020-2021-2022)», προϋπολογιστικής δαπάνης 282.258,07€ πλέον Φ.Π.Α 24% ή 350.000,00 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24% για ένα έτος με δικαίωμα προαίρεσης για ένα έτος ακόμη με τους ίδιους όρους και την ίδια τιμή.

Στις 11-12-2023 δημοσιεύτηκε η αρ. 72/2023 σχετική Διακήρυξη (ΑΔΑ:ΨΥΧΙ46907Υ-4ΤΩ ΑΔΑΜ: 23PROC013930195 2023-12-11) του νέου Διεθνούς διαγωνισμού με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών την 9η-1-2024 και ημερομηνία διενέργειας την 12η-1-2024, χωρίς να ασκηθούν –αυτή τη φορά- προδικαστικές προσφυγές κατά όρων της διακήρυξης. Στον διαγωνισμό σύμφωνα με το σχετικό πρακτικό κατέθεσαν προσφορές τρεις (3) οικονομικοί φορείς.

Σύμφωνα με το απόσπασμα των πρακτικών της αρ. 8/22-3-2024 θέμα:7ο (ΑΔΑ:662 Α46907Υ-079) συνεδρίασης του ΔΣ του Νοσοκομείου αποφασίστηκε η κατακύρωση του διαγωνισμού στην συμμετέχουσα εταιρία «IFS IPIROTIKI FACILITY SERVICES SA» με τη συνολική προτεινόμενη κατακυρωθείσα δαπάνη του διαγωνισμού να ανέρχεται στο ποσό των 274.524,00 € πλέον Φ.Π.Α. 24%. Η αναθέτουσα αρχή ενημέρωσε τους Οικονομικούς φορείς μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού.

2.2 Στις 9-4-2024 και οι τρεις συμμετέχουσες εταιρίες «ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS A.E ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ», «IPIROTIKI FACILITY SERVICES ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ» και [...] άσκησαν ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ τρεις (3) προδικαστικές προσφυγές κατά της απόφασης της αναθέτουσας αρχής που αποδέχτηκε τις προσφορές των λοιπών συμμετεχόντων στο διαγωνισμό. Η ΕΑΔΗΣΥ με σχετικές Πράξεις γνωστοποίησε ότι η εξέταση των προσφυγών θα γίνει στις 15-5-2024.

Σύμφωνα με το απόσπασμα των πρακτικών της αρ. 9ης/11-4-2024 τακτικής συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής ΘΕΜΑ Ε.Η.Δ. 5^ο (ΑΔΑ:ΨΙΘΤ46907Υ-ΣΟΥ) αποφασίστηκε η έγκριση προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του Ν.4412/2016) με την εταιρεία «IFS IPIROTIKI FACILITY SERVICES S.A.» η οποία ήταν η μειοδότη εταιρεία του τελευταίου διαγωνισμού, για την ανάθεση της σύμβασης Παροχής Υπηρεσιών Καθαρισμού Κτιρίων των χώρων του Νοσοκομείου Χαλκιδικής για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από 1-7-2024 έως και 30-9-2024, προϋπολογισθείσας δαπάνης 73.489,41€ χωρίς Φ.Π.Α. ή 91.126,87€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, ποσό που προκύπτει βάσει της νέας αναπροσαρμογής μετά τη θέση ισχύος της με αριθ. οικ ΥΑ 25058/29-03-2024 (Φ.Ε.Κ.1974, τευχος Β') «Καθορισμός κατώτατου ημερομισθίου για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας», που ισχύει από 1-4-2024, καθώς και την αποστολή σχετικού αιτήματος στη ΕΑΔΗΣΥ για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα, το οποίο θεωρήθηκε εύλογο για την ολοκλήρωση της τρέχουσας διαγωνιστικής διαδικασίας έως τη συμβασιοποίηση. Η απόφαση ελήφθη ενόψει του κινδύνου να στερηθεί το Νοσοκομείο των αναγκαίων υπηρεσιών καθαριότητας, οι οποίες συνιστούν απαραίτητη συνθήκη για τη λειτουργία του και υπό τον όρο της μονομερούς λύσης της οικείας σύμβασης, εφόσον στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα ολοκληρωθεί η εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία.

2.3 Περαιτέρω, δεδομένου ότι έχει παρέλθει η αποκλειστική προθεσμία των είκοσι (20) ημερών από την εξέταση των προσφυγών εντός της οποίας εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ, χωρίς να έχουν κοινοποιηθεί στην αναθέτουσα αρχή οι παραπάνω αποφάσεις, προκύπτει σιωπηρή απόρριψή τους (βλ. άρθρα 367 και 372 ν.4412/2016).

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“[...]2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.»

4. Στην ΥΑ 25058/2024 (ΦΕΚ Β 1974/29.03.2024): Καθορισμός κατώτατου μισθού και κατώτατου ημερομισθίου για υπαλλήλους και εργατοτεχνίτες όλης της χώρας προβλέπει:

«[...]Τον καθορισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 4172/2013 (Α` 167), του νόμιμου κατώτατου μισθού και του νόμιμου κατώτατου ημερομισθίου, για πλήρη απασχόληση, για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας, χωρίς ηλικιακή διάκριση, ως εξής:

α) Για τους υπαλλήλους ο κατώτατος μισθός ορίζεται στα οκτακόσια τριάντα ευρώ (830,00 €).

β) Για τους εργατοτεχνίτες το κατώτατο ημερομίσθιο ορίζεται σε τριάντα επτά ευρώ και επτά λεπτά (37,07 €).

Η απόφαση αυτή ισχύει από 1 Απριλίου 2024.»

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

5. Το υπό εξέταση αίτημα του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής, το οποίο είναι μη κεντρική αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 3 του ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου νόμου.

Η σκοπούμενη σύμβαση φέρει χαρακτήρα δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα, το αντικείμενο της οποίας προβλέπεται να ανανεωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Για την προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος σύμβαση, προϋπολογισθείσας δαπάνης 73.489,41€ ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, σε συνδυασμό με την προκηρυχθείσα -τον Δεκέμβριο 2023- διαγωνιστική διαδικασία για την ανάδειξη αναδόχου υπηρεσιών καθαριότητας των νοσοκομειακών εγκαταστάσεων για ένα έτος με δικαίωμα προαίρεσης για ένα έτος ακόμη με τους ίδιους όρους και την ίδια τιμή, αξίας 282.258,07€ χωρίς ΦΠΑ, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την παροχή σύμφωνης γνώμης (βλ. και Δ128ΕΑΔΗΣΥ/2023 σύμφωνη γνώμη της Αρχής).

6. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 του π.δ. 60/2007 και άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, βλ. σχετικώς ΔΕΚ -ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, ΕΥ:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, ΕΥ:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C-549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, ΕΥ:C:2016:634, σκέψη 35).

Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/ΕΚ, συναφώς δε και η Οδηγία 2014/24/ΕΕ, να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της,

δεν επιτρέπεται τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

Συναφώς, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να περιλαμβάνει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους προκρίνεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021).

7. Ειδικότερα, για την εφαρμογή της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή νομικής βάσης θεμελίωσης του αιτήματος -κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση- απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής,
- β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και
- γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Υπό τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων, η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, όπως ρητά επιτάσσει η σχετική διάταξη του άρθρου 32 παρ.2 εδ. γ' της Οδηγίας 2014/24 (ΣτΕ 1987/2021 σκ.12).

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (Ελ.Συν. Τμ. VII 1080/2022 σκ. 6).

Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογεί την ανάθεση εκείνων μόνο των υπηρεσιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι την κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ.Συν. 1494/2022 VII Τμ, ΣτΕ 1987/2021, από τις πρόσφατες Γνώμες της Αρχής, ενδεικτικώς, Δ5, 14/2024).

8. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης διάταξης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η προηγούμενη αντίστοιχη διαγωνιστική διαδικασία που διενήργησε η αιτούσα για το έτος 2023 είχε ολοκληρωθεί εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) μηνών από την προκήρυξη του διαγωνισμού. Βάσει του συγκριτικού αυτού δεδομένου, ως προς τον απαιτούμενο χρόνο, η αναθέτουσα αρχή ενήργησε επιμελώς, εκκινώντας τη διαγωνιστική διαδικασία στις 5-9-2023, της οποίας μάλιστα είχε προηγηθεί 2μηνη σχεδόν διαδικασία διαβούλευσης. Ωστόσο, λόγω

διοικητικής εμπλοκής (βλ. παρ. 2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ), η διαδικασία ακυρώθηκε. Παρά ταύτα, άμεσα και συγκεκριμένα την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα από την κοινοποίηση της με αρ. 1773/2023 Απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, η αναθέτουσα αρχή συμμορφώθηκε με αυτήν, επαναδιατυπώνοντας τους όρους της διακήρυξης, και ήδη στις 11-12-2023 εκκίνησε τη νέα διαγωνιστική διαδικασία (ΑΔΑΜ: 23PROC013930195 2023-12-11), χωρίς να ασκηθούν –αυτή τη φορά- προδικαστικές προσφυγές κατά των όρων της διακήρυξης (βλ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ παρ. 2.2).

Η κατακύρωση του διαγωνισμού έγινε στις 22-3-2024, εντός δυόμισι (2,5) μηνών, δηλαδή κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, σε χρονικό διάστημα πολύ μικρότερο από το συνηθισμένο, που είναι, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της, τουλάχιστον ένα έως δύο μήνες επιπλέον, λόγω της «ιδιαιτερότητας» των διαγωνισμών για την καθαριότητα. Ωστόσο, κατά της απόφασης κατακύρωσης, ασκήθηκαν τρεις (3) προδικαστικές προσφυγές και από τους τρεις (3) συμμετέχοντες στο διαγωνισμό οικονομικούς φορείς, με αποτέλεσμα την εκ νέου καθυστέρηση της διαδικασίας. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, έχει ήδη παρέλθει η αποκλειστική προθεσμία των είκοσι (20) ημερών από την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών, εντός της οποίας εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις, με αποτέλεσμα την σιωπηρή απόρριψή τους.

Τα ως άνω γεγονότα, δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν από την αναθέτουσα, κυρίως λόγω του χρόνου διάρκειας της προηγούμενης διαγωνιστικής διαδικασίας και λαμβάνοντας υπόψη ότι λόγω της διοικητικής -και της ενδεχόμενης δικαστικής- εμπλοκής, είναι αδύνατο να ολοκληρωθεί η όλη διαδικασία έως τις 30-6-2024 που λήγει η υφιστάμενη τροποποιημένη (λόγω αύξησης του κατώτατου μισθού) σύμβαση 177/2023, η οποία προέκυψε από την προηγούμενη διαπραγμάτευση μετά από τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ.

Συναφώς κατά τους ισχυρισμούς και μετριοπαθείς υπολογισμούς της αναθέτουσας με βάση τα χρονοδιαγράμματα που απαιτούνται, αλλά και του προβλεπόμενου προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, θα απαιτηθούν τουλάχιστον τρεις (3) μήνες για την ολοκλήρωση του διαγωνισμού και την υπογραφή σύμβασης.

Επομένως, αν και η αρχική διακήρυξη περιελάμβανε συγκεκριμένους όρους που κρίθηκαν μη σύννομοι (βλ. σκ. 8 της με αρ. Δ128/2023 Γνώμης της Αρχής), παρά ταύτα κατόπιν ακύρωσης της, επανεκκίνησε αμέσως τη διαδικασία, σε συμμόρφωση με την Απόφαση του κλιμακίου, επιδεικνύοντας τη δέουσα επιμέλεια. Ως εκ τούτου, με δεδομένη και την επικαλούμενη περιορισμένη δυναμική της διοικητικής στελέχωσης της αναθέτουσας, η απρόβλεπτη κατάσταση που δημιουργήθηκε και ανέτρεψε τον προγραμματισμό της για την απρόσκοπτη κάλυψη των αναγκών της σε υπηρεσίες καθαριότητας, οι οποίες συνιστούν δημοσίου συμφέροντος αγαθό για τους νοσηλευόμενους, το ιατρικό, καθώς και λοιπό προσωπικό του Νοσοκομείου, δεν ανάγεται κατ' αποκλειστικότητα στη σφαίρα ευθύνης της.

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι όταν η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη φορά στην εξαιρετική διαδικασία του 32 παρ. 2 περ. γ', δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν να προσφύγει για πρώτη φορά, αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι ανωτέρω λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ νέου προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (ΣτΕ 1747/2011 σκ. 5, ΔΕΦ Πειρ 156/2022 (Ακυρωτικός Σχηματισμός σκ. 12).

Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως νέα απρόβλεπτη κατάσταση την περαιτέρω διοικητική εμπλοκή, η οποία προκλήθηκε συνεπεία των ασκηθεισών τριών προδικαστικών

προσφυγών (βλ. ανωτέρω Ιστορικό υπό παρ. 2.2), καθώς και το γεγονός της σιωπηρής απόρριψης των προδικαστικών προσφυγών, κατά των οποίων πιθανολογείται ότι θα ασκηθούν αιτήσεις ακύρωσης-αναστολής στο αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο, με αβέβαιη την εξέλιξη της υπόθεσης λόγω πιθανής δικαστικής εμπλοκής της και περαιτέρω καθυστέρησης.

Συνεπώς, εκτιμώντας ότι η αναθέτουσα αρχή δεν επικαλείται ως απρόβλεπτη περίπτωση τη διοικητική εμπλοκή ως ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της υπ' αριθ. Δ128/2023 γνώμης της Αρχής, αλλά γεγονότα νέα, τα οποία έλαβαν χώρα μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης της Αρχής και επιτείνουν την, κατά τα ανωτέρω, καθυστέρηση και αβέβαιη εξέλιξη της υπόθεσης, συνάγεται ότι στην κρινόμενη υπόθεση συντρέχει η υπό εξέταση προϋπόθεση για την εφαρμογή της εξαιρετικής διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

Περαιτέρω, η ανάγκη αδιάλειπτης παροχής των υπηρεσιών καθαριότητας παρίσταται πράγματι κατεπείγουσα και δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που τάσσουν άλλες ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της επισπευσμένης διαδικασίας.

Επισημαίνεται, ότι το εν λόγω Νοσοκομείο, δυναμικότητας 200 κλινών, είναι το μοναδικό του νομού και την επερχόμενη χρονική περίοδο με την έναρξη της τουριστικής περιόδου ο αριθμός των επισκεπτών και των νοσηλευομένων - σύμφωνα με τα στοιχεία των προηγούμενων ετών και σύμφωνα με τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς της αναθέτουσας - διπλασιάζεται σε αριθμό λόγω του τουριστικού χαρακτήρα της περιοχής που καλύπτει το Νοσοκομείο .

Συναφώς, η αρνητική, χρονικά, πορεία της εν εξελίξει διαγωνιστικής διαδικασίας, τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας να καλύψει με άλλον τρόπο την, σε ενεστώτα χρόνο, άμεση και διαρκή ανάγκη της προς παροχή υπηρεσιών καθαριότητας, δεδομένης της επικείμενης λήξης της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις 30.06.2024 (βλ. και Δ 37/2022, Δ 52/2022, Δ73/22, Δ128/2023 Γνώμες της Αρχής).

Σε συνάρτηση με τα προδιαληφθέντα, το αιτούμενο χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών κρίνεται ως το ελάχιστο δυνατό, για την ολοκλήρωση της εν εξελίξει διαγωνιστικής διαδικασίας ενώ σε περίπτωση που αυτή ολοκληρωθεί σε προγενέστερο χρόνο η αναθέτουσα οφείλει, περιλαμβάνοντας σχετικό όρο στην υπό ανάθεση σύμβαση, να προβεί μονομερώς και αζημίως στη λύση της.

Ως εκ τούτου το εξεταζόμενο αίτημα για την ανάθεση της υπόψη σύμβασης διαφαίνεται βασίμως ότι έχει υποβληθεί στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την αιτούσα αναθέτουσα αρχή.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ **ομόφωνα αποφασίζει:**

Την παροχή σύμφωνης Γνώμης, για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, του **Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής**, προκειμένου να συναφθεί δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων στους χώρους του Νοσοκομείου, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 73.489,41€, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24% κατ' επίκληση κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτη περίπτωση (άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016), λόγω

συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων και σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας Γνώμης.

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2024

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Ευαγγελία Κουτούπα